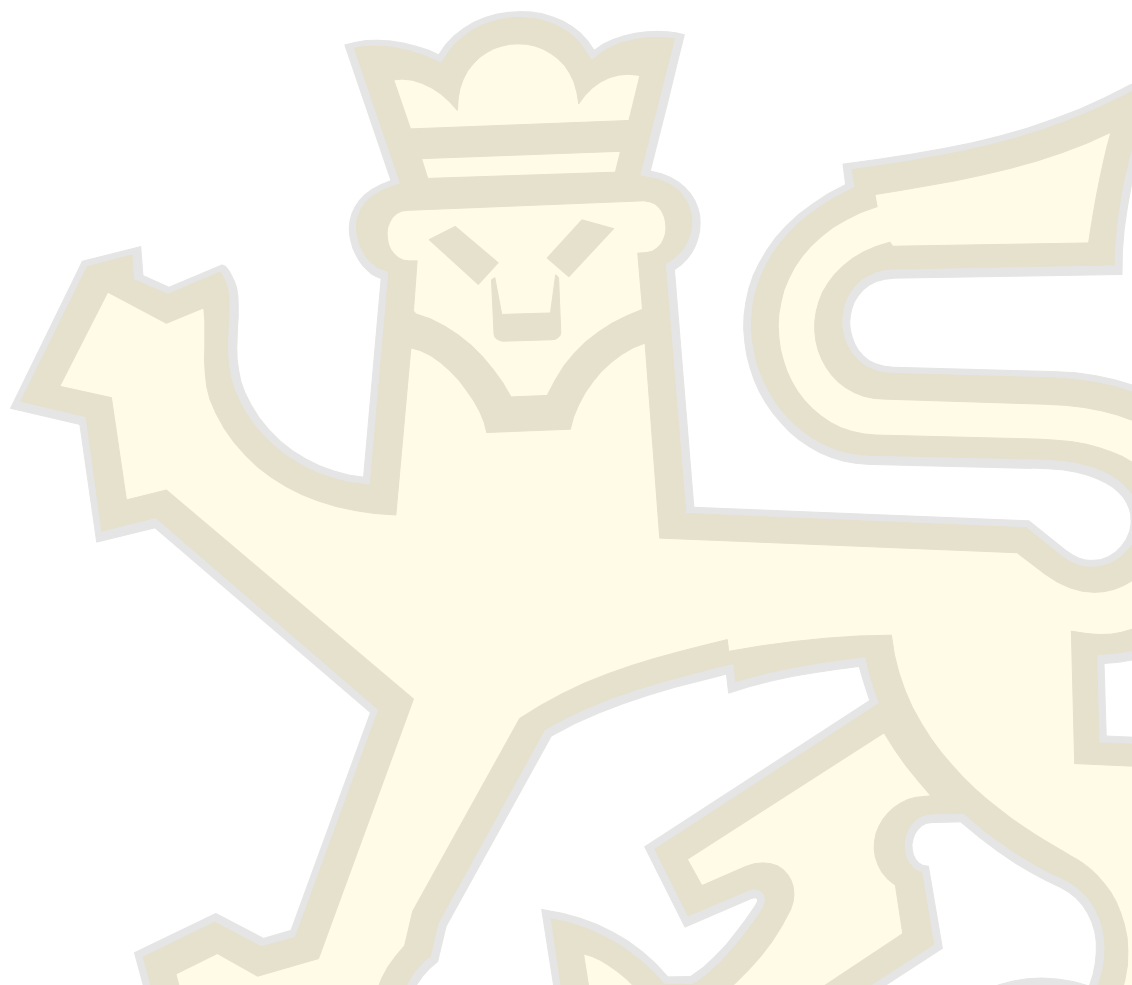

Riktlinje

för stöd- och skyddsinsatser för förtroendevalda

Ett normerande dokument som kommunstyrelsen fattade beslut om den 16 maj 2018

Dokumentnamn	Fastställt av	Gäller från	Sida
Riktlinje för stöd- och skyddsinsatser för förtroendevalda	Kommunstyrelsen	2018-05-16	1 (3)
Diarienummer	Berörd verksamhet	Dokumentansvarig	Reviderad
KSN-2018-1381	Uppsala kommunkoncern	Säkerhetschefen	-

Inledning

Hot och trakasserier mot förtroendevalda har blivit vanligare. En anledning till detta är att dagens teknik gör det lättare än tidigare att ta direkt kontakt med och sprida uppgifter om enskilda personer. Hot och trakasserier förekommer både från enskilda personer och i kampanjer som företrädevis mobiliseras via nätet. Detta påverkar inte bara den enskildas privatliv utan kan även påverka möjligheten att utföra förtroendeuppdraget.

Vartannat år undersöker Brottsförebyggande rådet förtroendevaldas utsatthet för trakasserier, hot eller våld i undersökningen Politikernas trygghetsundersökning (PTU). Den undersökning som publicerades 2017 visar att var fjärde förtroendevald under 2016 utsattes för trakasserier, hot eller våld i samband med sitt politiska uppdrag. Samtidigt konstaterades det i undersökningen att den vanligaste konsekvensen var att förtroendevalda har undvikit att engagera sig i eller uttala sig i en specifik fråga.

Att förtroendevalda i kommunen utsätts för hot, våld, trakasserier och otillåten påverkan är ett hot mot demokratin och en rättssäker och effektivt fungerande offentlig förvaltning. Hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda riskerar att leda till att de påverkas eller begränsas i sitt beslutsfattande. Det kan också leda till att de avstår från beslut. Det riskerar också leda till att förtroendevalda avstår att engagera sig i vissa frågor eller hoppar av sina uppdrag. Vidare riskerar det påverka kontakten med medborgarna och möjligheten att rekrytera nya förtroendevalda.

Bakgrund

Som arbetsgivare har kommunen ett ansvar för sina medarbetares säkerhet och arbetsmiljö. Kommunens ansvar för förtroendevalda är däremot inte lika tydligt eftersom många formellt inte är anställda av kommunen. Kommunen har därför inget formellt arbetsmiljöansvar för förtroendevalda enligt arbetsmiljölagens bestämmelser.

I uppföljningen av kommunstyrelsens internkontrollplan finns ett kontrollmoment gällande hot och våld mot förtroendevalda och tjänstepersoner. I den enkät som genomfördes 2017 fick respondenterna frågan om de vet hur de ska agera vid exempelvis ett hotfullt telefonsamtal eller annan hotfull situation. I enkäten svarade 89 procent av de tillfrågade tjänstepersonerna att de har kunskap om hur de ska agera vid exempelvis ett hotfullt telefonsamtal eller annan hotfull situation. Bland heltidspolitikerna svarade 60 procent att de har kännedom om Uppsala kommuns styrdokument om hot och våld, och bland deltidspolitikerna var det 45 procent.

Att kommunens förtroendevalda känner sig trygga och säkra är centralt för att den kommunala demokratin ska fungera. Redan i dag bedriver kommunen ett aktivt arbete i dessa frågor, men det finns behov av att i vissa delar förtydliga ansvaret och fastställa riktlinjer för

hur arbetet ska fungera. I denna riktlinje fastställs därför kommunens ansvar för förtroendevaldas trygghet och säkerhet.

Syfte

Syftet med riktlinjen är att tydliggöra kommunens ansvar att förebygga och hantera hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda inom Uppsala kommunkoncern.

Omfattning

Riktlinjen ska tillämpas av hela kommunkoncernen för att förebygga och hantera hot, våld eller trakasserier som kan kopplas till förtroendevaldas pågående politiska uppdrag inom Uppsala kommun.

Kommunalråden ska betraktas som anställda även om de i formell mening inte är det.

Riktlinjen kompletterar kommunens säkerhetspolicy och arbetet mot mutor och jäv.

Förebyggande åtgärder

Utbildning och information till förtroendevalda

Kommunstyrelsen ska erbjuda alla kommunens förtroendevalda utbildning i hur de kan förebygga hot, våld och trakasserier.

Publicering och spridning av personuppgifter

Kommunens förtroendevalda ska vara medvetna om vilka personuppgifter om dem som kommunen publicerar och sprider. Privata personuppgifter om förtroendevalda såsom hemadress, privata telefonnummer, privat e-postadress och privata konton på sociala medier får endast publiceras och spridas av kommunen om en förtroendevald själv begär det och lämnat ett skriftligt medgivande.

För att undvika spridning av privata telefonnummer ska en förtroendevald under vissa förutsättningar kunna erbjudas en telefon och kommunalt telefonnummer kopplad till uppdraget.

Ansvar för stöd- och skyddsinsatser vid hot, våld och trakasserier

Polismyndigheten har huvudansvaret för skydd av förtroendevalda i kommunen och ansvarar för den polisiära handläggningen av ärenden om hot och våld mot förtroendevalda. Den som utsatts för hot eller våld uppmanas att göra en polisanmälan.

Alla förtroendevalda som har ett pågående uppdrag inom kommunkoncernen ska ha samma möjlighet till stöd som Uppsala kommuns medarbetare. När det gäller skyddsinsatser tillhandahålls dessa under förutsättning att Polismyndigheten och kommunen bedömer att det finns behov av skyddsinsatser.

Kommunens ansvar gäller *inte* när en person inte längre har ett politiskt förtroendeuppdrag inom Uppsala kommunkoncern.

Bedömningen av huruvida hot, våld eller trakasserier mot en förtroendevald hänger samman med berörd individs uppdrag i Uppsala kommun görs i samverkan mellan kommunen och berört politiskt parti.

Ansvarig

Kommunstyrelsen fattar beslut om denna riktlinje och har det övergripande ansvaret för att den tillämpas, följs upp och vid behov revideras. Varje nämnd och bolag ansvarar för att tillämpa och informera sina förtroendevalda och medarbetare om riktlinjen.

Uppföljning

En lokal trygghetsundersökning bland Uppsala kommuns förtroendevalda ska genomföras året innan och året efter ordinarie kommunalval. För att kunna göra jämförelser med andra kommuner ska enkätundersökningen innehålla frågor som är jämförbara med PTU. Trygghetsundersökningen ska också innehålla frågor som gör det möjligt att utvärdera kännedomen om och tillämpningen av riktlinjen.

Inom ramen för uppföljningen av kommunstyrelsens internkontrollplan kommer en enkät att genomföras bland förtroendevalda för att ta reda på om de vet hur de ska agera vid exempelvis ett hotfullt telefonsamtal eller annan hotfull situation.

Kommunstyrelsen följer upp riktlinjen inom ramen för ordinarie uppföljningsprocess och föreslår vid behov revidering.

Relaterade dokument

- Säkerhetspolicy för Uppsala kommun
- Ekonomiska ersättningar till förtroendevalda
- Policy och riktlinjer för representation
- Uppsala kommuns policy och riktlinjer mot mutor
- Internkontrollplan för kommunstyrelsen